

ชื่อภาคนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้เขียน : นายสุเทพ หาญใจ
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2549

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บริเวณลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้บริเวณลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 330 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 35.42 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน และเป็นเกษตรกร เกินครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่มีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษา โดยมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ 2,207.58 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานเกิน 20 ปี และไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ในภาพรวมมีความถี่ปานกลาง โดยการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล สื่อโทรทัศน์ และสื่อเสียง มีความถี่ปานกลาง และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความถี่น้อย

กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีการคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยมีการคาดหวังประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์อยู่ในระดับสูง

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมด้านการกำหนดมาตรการในการป้องกันมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหา และด้านการสนับสนุนการดำเนินการ ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การคาดหวังถึงประโยชน์ที่จะได้รับ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์

ปัญหาอุปสรรค พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เข้ามาช่วยเหลือในการอนุรักษ์มีน้อย ยังมีปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ประชาชนยังต้องเข้าไปหาของป่าเพื่อยังชีพ กฎระเบียบและการทำโทษผู้กระทำผิดไม่เข้มงวด ยังไม่มีการร่วมหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีการศึกษาน้อย ไม่ค่อยรู้ขั้นตอนการวางแผนการอนุรักษ์ ไม่มีเวลาเข้าร่วมงานอนุรักษ์ ประชาชนไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและดับไฟป่า และการอนุรักษ์ยังทำกันอย่างไม่ค่อยจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณและบุคลากรลงสู่พื้นที่ให้พอเพียง
2. ควรมีการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ การใช้ประโยชน์จากป่า ปัญหาและผลกระทบของทรัพยากรป่าไม้ที่มีต่อการดำรงชีวิต รวมถึงแนวทางการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
3. ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้น โดยเฉพาะควรประสานงานกับผู้นำชุมชนในพื้นที่ และสื่อท้องถิ่นเช่น วิทยุชุมชน
4. ควรมีการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในงานอนุรักษ์ในทุกขั้นตอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

The three objectives of the research were (1) to examine people's participation in forest resource conservation in the Mae Srouy watershed area, WaWee Subdistrict, Mae Srouy District, Chiangrai Province ; (2) to identify the factors affecting their participation in forest resource conservation, and (3) to indicate their problems in participation in this task. A questionnaire was used to collect the data from 330 people living in the Mae Srouy watershed area, WaWee Subdistrict, Mae Srouy District, Chiangrai Province. Percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (One-Way ANOVA) were used to analyze the data.

The findings were as follows. Most of the subjects were male. Their average age was 35.42. Most of them were married and lived with their spouses. They were farmers. More than half finished not higher than primary education. The average household income was 2,207.58 baht a month. The majority lived in the area for more than 20 years and had never attended any training course on forest resource conservation.

The frequency of getting related information was found to be moderate. The subjects received related information from people, television and voice media at a moderate frequency. They got information from printed media at a low frequency.

All the subjects expected to gain benefits from forest resource conservation at a moderate level but had a knowledge and understanding of forest resource conservation at a high level.

The people in the study participated in forest resource conservation at a moderate level in all the aspects. Particularly, they participated most in setting preventive measures, followed by analyzing problems, and supporting the operation, respectively.

The factors significantly affecting the people's participation in forest resource conservation were age, education, primary occupation, income, number of residential years, receiving training about forest resource conservation, receiving related information, expectations of the benefits to be gained from doing so, and knowledge and understanding about the conservation.

Problems and obstacles. There were few government officers who assist them in conserving the forest. Deforestation was still a big problem. People still found it necessary to look for forest things to earn a living. Rules and regulations were not strictly enforced and penalty was not server enough. There was no real participation in identifying the cause roots of the problems. Most people were poor and uneducated. They hardly knew the steps in planning to conserve forest resources. They had no time to participating in forest conservation. They hardly expressed their opinions. There was lack of equipment to prevent and extinguish forest fires. Conservation was not seriously carried out.

Recommendations

1. Agencies concerned should allocated enough budget and personnel for the area.
2. People in the area should be given occupational training along with knowledge about the importance and the utilization of forests, problems and impacts of forest resources on people's living condition, including a correct method for forest

resource conservation. Such training will make people realize the essentiality of forest resource conservation.

3. More public relations should be carried out to spread related information to people. Particularly, the agencies concerned should coordinate with community leaders and local media channels, such as community radio.

4. Activities on forest resource conservation should be held. And all the parties concerned—the public, the private, and the people sectors – should be encouraged to participate seriously and continuously in all the stages of forest resource conservation.